

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Fauske, 15. mars, 2012

Norges Vassdrags- og Energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

E-post: nve@nve.no

Høringsuttalelse Kalvvatnan vindkraftverk i Bindal kommune

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 20 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Nøkkeldata om Kalvvatnan vindkraftverk

FORAS søker i medhold av energiloven om konsesjon til å bygge og drive et vindkraftverk bestående av 72 vindturbiner med en samlet installert effekt på inntil 225 MW. Planområdet utgjør tilstammen 40 km², fordelt over tre delområder. Det er vurdert en alternativ utbygging av vindparken med 45 5 MW turbiner. Denne utbyggingsløsningen vil i stor grad ha samme konsekvenser som hovedalternativet. To løsninger for nettilknytning er vurdert, der alternativene skiller seg fra hverandre på hvordan man transformerer energiproduksjonen i Kalvvatnan vindkraftverk til eksisterende 300 kV sentralnettsledning Namsskogan-Kolsvik.

En alternativ atkomstvei fra vest gjennom Bindal kommune er utredet. En realisering av veien vil ha betydelig større miljøkonsekvenser enn hovedalternativet.

Denne uttalelsen er gjort i nært samarbeid med Naturvernforbundet. Vi har gjennomgått søknaden og deltatt på folkemøtet for Kalvvatnan vindkraftverk og har følgende kommentarer og innspill til søknadene og konsekvensutredningene:

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland

Storgt. 39, 8200 Fauske

Tlf: 952 26425

www.fnf-nett.no/nordland

nordland@fnf-nett.no

Medlemmer i FNF Nordland: Turistforeningene i Nordland, KFUM/ KFUK Speidere på Helgeland, Norges speiderforbund i Salten, Norges Jeger og Fiskeforbund Nordland, Nordland Orienteringskrets, 4H Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, NOF Nordland, Sykklistenes Landsforening Bodø, Salten Naturlag, Leknes Padleklubb, Polarsirkelen Friluftsråd, Ofoten Friluftsråd, Vesterålen Friluftsråd

Sammendrag

På grunn av de mange vannkraftutbyggingene er presset på natur og landskap, biologisk mangfold og friluftsliv blir stadig større i Bindal. Det omsøkte tiltaket vil også ha negative konsekvenser for reindrifta og vil berøre arealer som brukes til beite, trekk og kalving, og av reiene til flytting, driving, kalvemerking og oppsamling av dyr. Den foreslåtte veien i vest vil ha betydelige miljøkonsekvenser og forringe viktige natur- og friluftsinnteresser ytterligere. Dersom planlagt vei skal vurderes på grunn av at den vil lette tilgangen til mineralressursene, noe som vil føre til ytterligere naturinngrep og trafikk, så forventer FNF Nordland en helhetsvurdering og en vurdering av den samla belastningen for naturmangfoldet.

Kraftbehovet i Nordland

Nordland har et kraftoverskudd på 40 prosent og en begrenset kapasiteten i overføringslinjene. Slik situasjonen er nå vil en storstilt kraftutbygging bidra til å øke kraftoverskuddet ytterligere. FNF Nordland etterspør hvordan en økt kraftproduksjon vil ha for klimagassutslipp lokalt og globalt, og i hvilken grad et økende kraftoverskudd er et klimabidrag. Som ansvarlig myndighet er det viktig at NVE stiller krav til utredninger som omhandler klimagevinsten når store og viktige natur- og friluftslivsområder planlegges for produksjon av vindkraft.

FNF Nordland understreker at vi ikke stiller oss negativ til en hver produksjon av fornybar energi, men er opptatt av en mer miljøvennlig energipolitikk som i større grad tar høyde for å prioritere tiltak som energieffektivisering og ”kortreist kraft”. I disse tiltakene finnes det et stort potensial for å frigjøre mer miljøvennlig energi fremfor subsidiere en arealkrevende og kostbar vindkraft. FNF Nordland viser til rapporten ”Krafttak for riktig kraftbruk”, utgitt av Naturvernforbundet, NITO og Norsk Industri. Kraftsituasjonen i dag tilsier at det ikke er en hastesak å bygge ut mer kraft, men vi har tid til å produsere et godt beslutningsgrunnlag for en mest mulig miljøvennlig kraft.

Friluftsliv

Planområdet generelt vurderes til å ha middels til liten verdi for både jakt, fiske og ferdsel, og området er ikke hyppig brukt til friluftsliv. FNF Nordland vil påpeke at på tross av at området ikke er hyppig brukt til friluftsliv, kan det ha stor verdi for de som bruker området.

På grunn av de mange vannkraftutbyggingene er planområdet ikke et urørt natur- og villmarksområde, men vil ha negative virkninger på landskapsopplevelsen.

Et eventuelt vindindustriområde vil legge beslag på store utmarksarealer og forringe allmennhetens rett til fri ferdsel (allemannsretten) gjennom at naturopplevelsen reduseres.

Det omsøkte tiltaket vil gjennom arealbeslag og de visuelle virkningene forringe det tradisjonelle friluftslivet.

Det finnes mye dokumentasjon og erfaringer som tilsier at det er store samfunnsmessige gevinster å hente ved å ivareta slike viktige naturområder for et aktivt friluftsliv. Særlig i et folkehelseperspektiv. Muligheten til å oppleve stillhet og naturopplevelse gir rekreasjon, bedre helse og avkobling fra en ellers stressende hverdag. Vi har et ansvar både for dagens brukere og for å sikre kommende generasjoners rett til å oppleve natur og stillhet.

Biologisk mangfold

All energiproduksjon vil ha negative konsekvenser for natur og miljø og arealinngrep og nedbygging eller oppsplitting av arters leveområder er den største trusselen mot biologisk mangfold. Det faktum at vindkraft er den mest arealkrevende formen for energiproduksjon gjør at kraftproduksjon fra et vindkraftverk vil være lite miljøvennlig dersom det i stor grad skjer på bekostning av andre miljømål.

Erfaringer fra andre vindkraftverk i Norge viser at vindturbiner og rovfugl er svært konfliktfylt. Planområdets verdi for naturmiljø er i hovedsak knyttet til fugl. Både fjellvåk, tårnfalk, kongeørn og jaktfalk er vanlige i området. Det er to kjente hekkeplasser for jaktfalk i nærheten av planområdet for vindkraftverket. Videre er det viktig å belyse at rovfugl også hevder revir og kretser mye ved å benytte seg av oppadstigende luftstrømmer (f.eks. kongeørn, havørn og fjellvåk) og at denne adferden foregår i høyden og kan øke dødelighetsrisikoen.

Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON)

Etablering av Kalvvatnan vindkraftverk medfører et 3,2 km² stort villmarkspreget område blir nedgradert til INON sone 1. Totalt vil et INON areal på 22,5 km² falle bort. Etablering av veien vil medføre tap av 19 km² INON sone 2 og 3 km² INON sone 1. Dessuten vil 12 km² få redusert INON-status.

INON er ikke bare en viktig indikator for hvordan vi har disponert og utnyttet utmarksarealene, men de resterende og sammenhengende inngrepsfrie naturområdene har også en viktig økologisk betydning. Særlig er inngrepsfrie soner fra sjø til fjell viktige. Industrialisering i disse områdene vil være i strid med norsk arealforvaltningspolitikk som har som målsetting at inngrepsfri natur i størst mulig grad skal bevares for framtida.

Sumvirkninger for landskap, natur og friluftsliv

Vindkraftverk er svært arealkrevende og den samlede belastningen må vurderes. Når nye inngrep planlegges må de ses i sammenheng med eksisterende inngrep og den belastningen økosystemet utsettes for.

Økosystemtilnærming og samlet belastning (Naturmangfoldloven § 10).

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

I konsekvensutredningen for landskap kommer det frem hvor store inngrep området allerede er utsatt for gjennom flere vannkraftverk:

”Området har en omfattende vannkraftutbygging, og de fleste hovedvassdrag er berørt. Dette har stedvis en betydelig visuell konsekvens for de enkelte områdene. Høyspentlinje, demninger, sterkt regulerte vann og et kunstig 8 km langt vannmagasin med 35 meters reguleringshøyde i et åpent landskap, fremstår som tydelige inngrep i store deler av utbyggingsområdet. Dette gjelder blant annet Øvre Kalvvatnet, Kalvvatnet, Nilsinetjørnin, samt øvre og nedre Ringvatnet. Nedtappingen av vannene er til tider svært stor, noe som setter tydelige preg i landskapet. Landskapet i planområdet har likevel en viktig opplevelsesverdi, med sine store fjellplatåer og frodige daler. Samene og reindriftsnæringen har gitt opphav til særpregede kulturminner som lokalt preger landskapet.”

I Bindalsfjorden er også arealer utnyttet til opprettsanlegg for laks og torsk.

Skal den planlagte veien i vest skal vurderes på grunnlag av de ringvirkningene som søker mener tiltaket kan ha (mineralressursene, adkomst til Kolsvika kraftverk og økte muligheter for annen næringsvirksom i Bogadalen og nede ved Kollsvikbogen ved Tosenfjorden), krever FNF Nordland en helhetlig og samlet vurdering i forhold til konsekvenser for landskap, friluftsliv og naturmangfold. I dette tilfellet kan det være snakk om en storstilt utbygging og industrialisering i et område hvor presset på utmarksarealene allerede er stort. Det begynner å bli få steder i Bindalsnaturen en kan ferdes uten å møte naturinngrep.

For FNF Nordland

Erling Solvang
Arbeidsutvalgsleder

Gisle Sæterhaug
Koordinator arealforvaltning

Kopi til

Bindal kommune
Nordland fylkeskommune, Folkehelse
Nordland fylkeskommune, Plan og Miljø
Fylkesmannen i Nordland, Miljøvern avdelingen
Friluftslivets Fellesorganisasjon
Sametinget
Reindriftsforvaltningen i Nordland

